

Alþingi
Erindi nr. P 143/1786
komudagur 6.5.2014

Nefndasvið Alþingis
Atvinnuveganefnd
b/t. nefndarritara
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 6. maí 2014

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um veiðigjöld, nr. 74/2012, með síðari breytingum (veiðigjöld 2014/2015, afkomustuðlar). (568. mál)

Viðskiptaráð þakkar nefndinni fyrir það tækifæri að fá að veita umsögn um ofangreint frumvarp.

Ljóst er að núverandi fiskveiðistjórnunarkerfi hefur skipað íslenskum sjávarútvegi í fremstu röð og er því meðal grunnstoða lífskjara Íslendinga. Þetta er staðfest í opinberum hagtölum, samanburði við önnur sambærileg kerfi og mati innlendra sérfræðinga og erlendra álitsgjafa.

Að því sögðu er rétt að leggja áherslu á mikilvægi þess að öll þjóðin njóti arðs af auðlindum landsins. Um þetta sjónarmið ríkir almenn sátt, þó deilt sé um frekara fyrirkomulag. Arður af auðlindum verður hins vegar aðeins hámarkaður með því að búa viðkomandi atvinnugreinum hagfelld rekstrarskilyrði til lengri tíma.

Ágæt rök hafa verið færð fyrir því að skattlagning rentu sé varhugaverð og réttast væri að láta fyrirtækjunum og eigendum þeirra að ráðstafa rentunni. Aðrir telja skattlagningu rentu hagkvæma þar sem hún hefur takmörkuð áhrif á hvata í hagkerfinu.

Að mati Viðskiptaráðs verður að horfa á gjaldtökuna í samhengi við aðra þætti fiskveiðistjórnunarkerfisins. Ef vegið er að möguleikanum til hagræðingar og langtímahagkvæmni mun það skerða umfang auðlindarentunnar og draga úr getu útgerðarinnar til að standa undir gjaldtökunni.

Með óhóflegri gjaldtöku tekur íslenska ríkið til sín stærstan hluta þess virðisauka sem meðal annars hefur orðið til vegna uppbyggingar vörumerkja og gæðastaðla, sérhæfingar og hagkvæmni í nýtingu fiskafla. Undir þeim kringumstæðum getur sjávarútvegsfyrirtækjum reynst erfitt að byggja upp eigið fé sem nauðsynlegt er þar sem kostnaðarliðir þeirra sveiflast töluvert á milli ára. Að auki getur myndast hvati hjá þeim til að auka rekstrarkostnað til að lækka veiðigjaldið.

Erfiðari uppbygging eigin fjár og samdráttur í fjárfleði veldur því jafnframt að erfiðara verður að fá ný lán sem mun hamla nýliðun og draga úr fjárfestingargetu. Þetta dregur svo aftur úr getu fyrirtækjanna til að standa undir núverandi og væntanlegum skuldbindingum við lánastofnanir.

Að lokum er vert að benda á að óhófleg gjaldtaka dregur úr hvötum til fjárfestingar í tæknivæddri starfsemi þar sem afskriftir eru vanmetnar og ekki að öllu leyti frádráttarbærar ólíkt starfsmannakostnaði. Í því sambandi er mikilvægt að horfa til þess að hagræðing í sjávarútvegi undanfarna áratugi hefur að miklu leyti stafað af tæknivæðingu greinarinnar.

Ofangreind atriði undirstrika mikilvægi þess að vanda til verka í þessum efnum. Í því samhengi er það miður að engin heildstæð umræða hafi í reynd farið fram um forsendur veiðigjalda og ber skattlagningin með sér að um skammtímaúrræði sé að ræða.

Viðskiptaráð telur mikilvægt að hraða vinnu stjórnvalda við mótun varanlegrar lausnar í málinu þar sem jafnframt verði lögð ríkari áhersla á samráð við helstu hagsmunaaðila en verið hefur. Núverandi óvissa hefur margvísleg neikvæð áhrif og er til þess fallin að draga úr verðmætasköpun greinarinnar og alþjóðlegri samkeppnishæfni. Við skattlagningu á íslensk sjávarútvegsfyrirtæki er rétt að líta til þess hvernig slíki skattlagningu er hagað hjá öðrum ríkjum, enda eru fyrirtækin í alþjóðlegri samkeppni. Er því vafasamt að skattleggja sjávarútveginn umfram það sem gengur og gerist erlendis. Í frumvarpinu er ekki að finna samantekt á því hvort sambærilegir skattar séu erlendis og hvernig þeim er háttað.

Til viðbótar við þessi sjónarmið gerir Viðskiptaráð athugasemdir við einstök atriði í frumvarpinu. Við ákvörðun sérstaka veiðigjaldsins samkvæmt frumvarpinu er áfram miðað við metinn hagnað útgerðar og fiskvinnslu árið 2012. Er ljóst að reiknaður hreinn hagnaður Hagstofunnar (sem notaður er við útreikninga á árgreiðslunni) er ekki sá sami og bókhaldslegur hagnaður sjávarútvegsfyrirtækja. Til viðbótar við það að afkoman er ofmetin með þessum hætti er það mat Viðskiptaráðs að óeðlilegt sé að útgerðir, sem ekki reka fiskvinnslu, séu skattlagðar út frá metnum hagnaði aðila í slíkri starfsemi.

Frumvarpið hefur einnig verið sett fram með þeim hætti að í því felist umtalsverð lækkun á veiðigjaldinu. Samkvæmt því sem fram kemur í frumvarpinu munu tekjur ríkissjóðs of veiðigjaldinu lækka um 1,5 milljarð á næsta ári eða um 16%. Aftur á móti verður að líta til þess að afkoma útgerðanna hefur versnað um allt að 30% frá árinu 2012 og hafa tekjurnar því lækkað meira en skatthlutfallið.

Hvað varðar athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins tekur Viðskiptaráð undir flest þau sjónarmið sem fram koma í umsögn LÍÚ, SA og SF. Ber þar helst að nefna eftirfarandi atriði:

- Að mati Viðskiptaráðs er það jákvætt skref að miðað verði við aflamark sem gjaldstofn veiðigjalda í stað þorskígilda en ýmsir annmarkar eru á notkun þorskígildisstuðulsins.
- Viðskiptaráð telur enn fremur að betra sé að styðjast við svokallaða afkomustuðla en þorskígildi botnfisks og uppsjávartegunda.
- Loks telur Viðskiptaráð ekki rétt að veita skattaafslátt af sérstaka veiðigjaldinu í þeim tilfellum sem álagningin nær ekki 250.000 kr.

Viðskiptaráð tekur, eins og áður segir, undir mikilvægi þess að þjóðin njóti arðs af auðlindum landsins. Skattlagning á útgerðarfyrirtæki má þó ekki valda fyrirtækjunum fjárhagsvandræðum eða rýra heildarverðmætasköpun fiskveiðistjórnunarkerfisins. Að mati Viðskiptaráðs er mikilvægt að vinna að framtíðarlausn á málinu í samráði við hagsmunaaðila.

Viðskiptaráð Íslands leggur til að frumvarpið verði endurskoðað með tilliti til ofangreindra sjónarmiða og nái ekki fram að ganga í núverandi mynd.

Virðingarfyllst,

Marta Guðrún Blöndal
Lögfræðingur
Viðskiptaráð Íslands